

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

7 februari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, BESTUURSZAKEN,
INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING
EN DECREETSEVALUATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de adviesverstrekking van de Vlaamse overheid aan provincie- en gemeenteraadsbesturen en particulieren	1
Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over verschillende voorwaarden inzake de kennis van het Nederlands voor de aanwerving van personeel voor overheidsdiensten	3
Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de aanwervings- en evaluatiemethodes van hooggekwalificeerde ambtenaren	7

Voorzitter: de heer Norbert De Batselier

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de adviesverstrekking van de Vlaamse overheid aan provincie- en gemeenteraadsbesturen en particulieren

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega, ik kom terug op een vraag die ik u op 26 april 2005 stelde over de adviesverstrekking van de Vlaamse overheid aan zowel provincie- en gemeentebesturen als aan particulieren.

Diverse overheidsinstellingen maar ook particulieren moeten immers adviezen vragen aan de Vlaamse Gemeenschap. Zo is er het voorbeeld van een gemeentebestuur of provinciebestuur dat een sportevenement wil organiseren in een park of bos: daarvoor is een toelating nodig. Dat is ook het geval voor de particulier die een dierenspeciaalzaak wil uitbreiden: hij moet toelating vragen aan de Vlaamse Gemeenschap. Af en toe worden die particulieren of overheidsinstanties daarbij geconfronteerd met tegenstrijdige adviezen. Zo gebeurt het dat een afdeling van de Vlaamse Gemeenschap een gunstig advies verstrekt terwijl een andere afdeling zich negatief uitsprekt. Het is rechtsonzekerheid troef en dat leidt tot kafkaïaanse toestanden.

Ik pleitte toen reeds voor de installatie van een systeem of een principe van ‘front office’ en ‘back office’. Daarbij wordt de aanvrager slechts geconfronteerd met één ‘front office’ en één advies, maar kunnen de verschillende adviezen achter de schermen naast elkaar worden gelegd en afgeleverd.

U antwoordde op mijn vraag in de commissie dat de problematiek helemaal niet gemakkelijk op te lossen valt wegens ‘nevengeschikte en parallelle wetgeving’. U vertelde ook dat u zult werken aan de invoering van een zogenaamd ‘gezaghebbend advies’ in het Vlaams recht. Ook in het Vlaamse regeerakkoord zit het idee van een gezaghebbend advies vervat. Er staat: ‘We onderzoeken de invoering van het “gezaghebbend advies”’. Elke burger of onderneming kan,

voor zij starten met de uitvoering van hun plannen, van alle overheidsdiensten vernemen hoe de overheid zal reageren ten overstaan van welomschreven situaties – op fiscaal vlak, inzake ruimtelijke ordening, leefmilieu enzovoort. Wanneer het gezaghebbend advies wordt gevolgd, kan aan de burger of ondernemer geen sanctie worden opgelegd omdat hij of zij de wet niet zou hebben nageleefd. Integendeel: wie zich conformeert, wordt gehonoreerd.’

U riep een ambtelijke werkgroep in het leven om de zaak uit te klaren. U stelde dat de werkgroep van start zou gaan in januari 2005 en dat u uiterlijk tegen het einde van 2005 een resultaat zou kunnen meedelen. Mijnheer de minister, we zijn nu begin februari 2006 en dus stel ik me de vraag wat de ‘outcome’ is van het onderzoek naar de invoering van het ‘gezaghebbend advies’. In hoeverre is zo’n gezaghebbend advies compatibel met de autonomie van de diverse administraties? Hoe kunt u die autonomie – die belangrijk is voor de diverse administraties – blijven garanderen?

Ik weet dat het altijd een beetje gevaarlijk is om zich vast te pinnen op een timing, maar welke timing stelt u voorop voor de realisatie van de concrete invoering van deze nieuwe manier van werken?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, mevrouw De Ridder, uw vraag valt uiteen in twee delen. Ik wil duidelijk het onderscheid maken tussen een verschil in situatie voor de burger, de onderneming en de lokale overheid. Zo is er de situatie waarbij er meer dan één vergunning nodig is, en is er de situatie waarbij één vergunning nodig is die voorafgegaan wordt door meerdere adviesvragen. Uw vraag slaat in feite op de laatste situatie.

Als het om de situatie met meer dan één vergunning gaat, maakt de regering er werk van om te komen tot een afstemming, tot een eenloketsysteem en één procedure. We pakken dit aan op diverse terreinen. De voorbeelden bij uitstek zijn de milieuvergunning en de bouwvergunning. We bevinden ons wat dit betreft in de laatste rechte lijn. We proberen om twee aparte vergunningen op elkaar af te stemmen.

U hebt het over één enkele vergunning die moet worden gevraagd door een burger, een onderneming of een lokale overheid en waarover diverse instanties advies verlenen. Die adviezen kunnen slaan op een standpunt op het vlak van ruimtelijke ordening, op dat van milieu, enzovoort. De burger leeft niet in rechtsonzekerheid omdat diverse instanties advies geven. Die adviezen kunnen tegenstrijdig zijn, want het kan best zijn dat het advies inzake ruimtelijke ordening positief is, en dat van een andere instantie minder positief of negatief. Dat leidt niet tot rechtsonzekerheid omdat de overheid die de uiteindelijke vergunning aflevert, afwegingen moet maken. De overheid moet daarbij rekening houden met diverse adviezen, onder meer met externe meningen, klachten en zo meer. De overheid moet afwegen om te komen tot een gemotiveerde en weloverwogen beslissing. Het gaat maar om één beslissing die rechtzekerheid biedt en geacht wordt goed gemotiveerd te zijn.

Uw vraag is dus zonder voorwerp, want er wordt reeds gewerkt met het systeem dat u voorstelt. De afhandeling verloopt in de 'back office'. Het is niet de taak van de aanvrager om de diverse adviezen bijeen te sprokkelen, maar van de vergunningverlenende overheid. Ik wil dit onderscheid duidelijk maken. Tenzij de decreetgever oordeelt dat bepaalde adviezen bij bepaalde procedures niet meer in overweging moeten worden genomen, is er niets mis mee dat de decreetgever oordeelt dat diverse adviezen moeten worden ingewonnen voor één vergunning: op het vlak van landbouw, milieu, ruimtelijke ordening en zo meer. Al deze afwegingen kunnen meespelen bij de goedkeuring van het dossier. Het is aan de overheid om die afwegingen efficiënt en goed te maken en om een correcte besluitvorming af te leveren.

In de beleidsnota en in de regeerverklaring is inderdaad sprake van 'gezaghebbend advies'. In die documenten verklaarden we te zullen onderzoeken of een soort gezaghebbend advies, dat enigszins te vergelijken valt met ruling, voor meer rechtzekerheid zou kunnen zorgen in een aantal gevallen. Die rechtzekerheid is bijzonder belangrijk voor mij. Wanneer iemand zich conformeert aan de wetgeving, moet hij immers de zekerheid hebben dat dit wordt gehonoreerd. Hij mag niet om de haverklap worden geconfronteerd met andere richtlijnen, opvattingen, maatregelen en wetten. Dit schept ook vertrouwen in de overheid bij burgers en ondernemingen en is ook een heel belangrijk element bij de internationale concurrentie.

Op 11 januari 2005 heb ik het college van secretarissen-generaal de opdracht gegeven om een ambte-

lijke interdepartementale werkgroep Gezaghebbend Advies op te richten. Die werkgroep is bijeengekomen. Er heeft al een eerste vergadering plaatsgevonden. De werkgroep heeft externe adviezen ingewonnen, van UNIZO en een aantal professoren, en heeft op 16 september een eerste rapport verstrekt aan het college van secretarissen-generaal. Daarop heeft het college geoordeeld dat er nog een aantal bijkomende bevestigingen moesten plaatsvinden. Op basis daarvan werd het definitieve rapport opge maakt. Dat is me bezorgd op 30 januari 2006.

Ik heb dat rapport nog niet in extenso kunnen door nemen, laat staan dat we het al hebben kunnen bestuderen en dat we er al een eindoordeel over hebben. Wel kan ik u al zeggen dat die werkgroep niet enthousiast is over de rechtsfiguur van het gezaghebbend advies.

Ik citeer uit het eindrapport: 'Het is volgens de werkgroep zeer twijfelachtig of het instrument de vooropgestelde doelstelling – het verhogen van de rechtzekerheid – zou kunnen waarmaken. Ook is het niet mogelijk aan de rechtsonderhorige immuniteit te garanderen, wanneer hij het ingewonnen advies volgt. Op basis van de thans beschikbare gegevens lijken de nadelen volgens de werkgroep groter dan de mogelijke voordelen, en lijkt het niet wenselijk het concept van het gezaghebbend advies, zoals omschreven in de opdracht van de werkgroep, te implementeren. Op basis van de beschikbare informatie adviseert de werkgroep om de rechtsonzekerheid die het gezaghebbend advies wil verhelpen, ten gronde aan te pakken via een doorgedreven wetsmatiging. Dit vergt volgehouden inspanningen. Onduidelijkheden en inconsistenties in de regelgeving dienen zo veel mogelijk weggewerkt en administratieve processen en procedures dienen vereenvoudigd en versneld. Verduidelijkende omzendbrieven kunnen een nuttig instrument zijn om een uniforme interpretatie van de wetgeving te verzekeren. Ook een degelijke voorbereiding van ontwerpregelgeving, met voorafgaande analyse van de effecten, is belangrijk.'

Dit waren passages uit de eindconclusies van dit rapport, dat ik dus nog niet heb kunnen bestuderen. Ik moet het ook nog voorleggen aan de regering. Vandaag wil ik daar dus geen definitieve conclusies aan verbinden. Ik heb u alleen de essentie, in grote lijnen, van het rapport van de werkgroep gegeven. Ik moet nog bestuderen op basis van welke overwegingen deze mensen tot hun conclusies zijn gekomen om me er een eigen oordeel over te kunnen vormen. Eén zaak is zeker: de betrouwbaarheid van de overheid en het werken aan rechtzekerheid blijven rode

draden in het beleid. De instrumenten waarnaar de werkgroep verwijst, zijn al volop in werking: de reguleringsimpactanalyse, de administratieve compensatieregeling, allerlei wetsmatigende initiatieven, wetsevaluatie, enzovoort.

U vroeg welke aanpassingen aan het decreet ik zal voorstellen. Op die vraag kan ik nu zeker niet antwoorden, daar ik dus recent een rapport heb gekregen dat me adviseert niet die richting uit te gaan. De beoogde doelstelling zal echter voort worden nagestreefd, op diverse manieren. Dat staat buiten kijf.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik moet ook toegeven dat in het Vlaamse regeerakkoord inderdaad alleen staat dat die invoering zal worden onderzocht. Er staat niet te lezen dat dit gezaghebbend advies de facto zal worden ingevoerd. Ik neem er echter akte van dat u dit verder zult bekijken, op basis van een grondige studie van dat rapport. Zal het parlement daar ook kennis van kunnen nemen? Mogen we op korte termijn een toelichting terzake verwachten?

Minister Geert Bourgeois: Ik heb er geen enkel probleem mee om dat mee te delen. Ik heb echter nog wat tijd nodig. Ik moet het eerst zelf nog bestuderen en het aan de regering voorleggen.

Mevrouw Annick De Ridder: Natuurlijk. Ik wist niet dat mijn vraag zo actueel was.

Minister Geert Bourgeois: Ik wil niet over één nacht ijs gaan. Ik heb er echter geen probleem mee dit rapport te bezorgen. Het is trouwens onderworpen aan de openbaarheid van bestuur. Deontologisch gezien lijkt het me echter dat dit eerst aan de regering moet worden voorgelegd. Zodra dat is gebeurd, zal ik het bezorgen.

Mevrouw Annick De Ridder: Het is natuurlijk een element van het regeerakkoord. Mocht dat advies inderdaad zo negatief zijn, lijkt het me interessant dat verder wordt besproken hoe men dan wel wil verder gaan.

Minister Geert Bourgeois: Het is ook een nieuwe rechtsfiguur waaraan we hadden gedacht bij het opstellen van het regeerakkoord. Als ik me goed herinner, zegt de werkgroep dat het in de rechtsvergelijking nergens terug te vinden is. Het zou dus een

novum zijn, maar de werkgroep is er niet enthousiast over.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over verschillende voorwaarden inzake de kennis van het Nederlands voor de aanwerving van personeel voor overheidsdiensten

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw Pelssers, die opdrachthouder Emancipatiezaken is, heeft recent vastgesteld dat vrij weinig allochtonen een betrekking hebben binnen de Vlaamse administratie. Ze is op zoek gegaan naar oorzaken en eventuele aanzetten tot een oplossing. Een van de belangrijkste oorzaken die ze aanhaalt voor het feit dat zo weinig allochtonen werkzaam zijn of kunnen zijn bij de Vlaamse administratie, is dat ze niet slagen in de examens van Selor, wegens onvoldoende kennis van het Nederlands.

Mevrouw Pelssers suggereert dat Selor de kwaliteitsvoorwaarden inzake taalkennis zou verlagen voor allochtonen, of dat die kwaliteitsvoorwaarden inzake taalkennis in het algemeen zouden worden verlaagd. Ze verklaarde in De Standaard van 11 januari van dit jaar: 'Taalkennis moet op een veel flexibeler manier worden gemeten.' Ze zegt verder: 'Selor, het selectiebureau van de overheid, organiseert proeven waarbij de algemene intelligentie van de kandidaten wordt getest, maar in feite wordt daarin ook de taalkennis nagegaan. Voor een reeks functies is dat niet zo belangrijk. De kennis van de taal van de werkvloer volstaat. De nieuwe collega kan de rest wel bijleren op de werkvloer zelf.'

Ze pleit dus in het geval van Selor voor toepassing van een gedifferentieerde kennis van het Nederlands. De vraag rijst of dit aanvaardbaar is. Wij vinden van niet. Naar analogie met wat er in Brussel gebeurt, zou dit neerkomen op een taalhoffelijkheidsakkoord op het niveau van de Vlaamse overheid. Een lagere

standaard aanvaarden voor een bepaalde categorie sollicitanten lijkt ons niet bevorderlijk voor een goede werking van de openbare diensten, noch voor een goede verstandhouding onder de ambtenaren. Het zal al evenmin bevorderlijk zijn voor de communicatie met de klanten van de overheidsinstellingen.

Mijnheer de minister, de vraag rijst wat u met die aanbevelingen zult doen. Als wordt vastgesteld dat allochtonen te weinig Nederlands kennen om in aanmerking te komen voor een job bij de Vlaamse administratie, dan lijkt de oplossing ons niet in eerste instantie te bestaan uit het lager leggen van de lat, maar wel uit het zoeken naar oplossingen binnen of eventueel buiten het onderwijs. Daarbij moet natuurlijk de wil om het Nederlands onder de knie te krijgen, aanwezig zijn.

Mijnheer de minister, vindt u het hanteren van verschillende kwaliteitsvoorwaarden inzake de kennis van het Nederlands voor het aanwerven van personeel voor overheidsdiensten aanvaardbaar? Vindt u de voorstellen van de opdrachthouder aanvaardbaar?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Van Hauthem, de conclusie dat er weinig allochtonen werken bij de Vlaamse overheid omdat ze niet slagen in de examens van Selor, is een conclusie die de opdrachthouder Emancipatiezaken niet heeft getrokken. De resultaten van het onderzoek waarnaar u verwijst en de voorgestelde oplossingen zijn veel genuanceerder.

Ik zal niet ingaan op de reeks aanbevelingen die werden aangebracht. Een van de probleempunten is inderdaad de taalvaardigheid. Uit het onderzoek blijkt immers wel dat allochtonen gemiddeld slechter scoren op de Selortesten dan autochtonen. Eveneens blijkt uit het onderzoek dat een sterk verklarende factor terzake is dat, naast intelligentie, ook taalvaardigheid wordt gemeten. Dit speelt een grotere rol voor de eerstegeneratieallochtonen dan voor die van de tweede en de derde generatie. Aangezien het aantal kandidaten bij Selor die eerstegeneratiemigrant zijn, veeleer klein is, is het effect kwantitatief beperkt. Ook is het zo dat mensen minder testvaardig kunnen zijn, doordat ze minder vertrouwd zijn

met dergelijke tests. Dat geldt zowel voor autochtone als voor allochtone Vlamingen.

Dit kan men oplossen door alle kandidaten, ongeacht hun afkomst, te onderrichten en te laten oefenen. Dat is een eerste punt dat ik in overweging zal nemen. U weet dat ambtenaren die solliciteren voor hogere graden en wensen mee te doen aan overgangsexamens, heel vaak via de vakbonden een voorbereiding kunnen krijgen op het afleggen van die examens. Ze worden ermee vertrouwd gemaakt. Ze krijgen allerlei oefeningen en dergelijke meer.

Zowel voor Vlamingen van autochtone afkomst als voor Vlamingen van allochtone afkomst zou het misschien goed zijn dat bijvoorbeeld de VDAB die testslimheid en -vaardigheid aanleert, zodat dat niet nieuw is wanneer men voor het eerst een dergelijk examen aflegt. Ik zal dat bekijken. Ik zal het ook bespreken met mijn bevoegde collega, minister Vandenbroucke.

Uiteraard vind ik dat ambtenaren voldoende kennis moeten hebben van de Nederlandse taal voor de functie waarvoor ze worden aangesteld. Ik zal dat ook bewaken. Die kennis verschilt naargelang de functie, maar een ambtenaar moet uiteraard kunnen communiceren met zijn collega's. Dat is elementair. Anders heeft dit negatieve gevolgen voor de organisatie. Ook elementair is dat een ambtenaar, wanneer hij in contact komt met klanten, met burgers, met hen kan communiceren.

Ik acht het hanteren van verschillende niveaus van taalbeheersing wenselijk voor verschillende functies, maar niet in functie van de verschillende bevolkingsgroepen. Ik heb in dat licht de opdrachthouder dan ook de opdracht gegeven om de tests te onderzoeken op moeilijke taal. Intelligentietests moeten op dat vlak neutraal zijn. Met andere woorden, de vereisten voor een adjunct van de directeur op niveau A zijn anders dan die voor een groenarbeider of wegenwerker op niveau C of D.

De vereisten voor autochtonen en allochtonen liggen per functie gelijk. Wel wil ik bekijken wat nodig is in de realiteit. Een groenarbeider moet niet alle spreekwoorden kennen die de Nederlandse taal rijk is, ongeacht de afkomst van deze arbeider. Bijkomend wil ik dat de Vlaamse overheid investeert in de ontwikkelingsmogelijkheden van het personeel terzake.

Het lijkt me dus goed dat ik samen met mijn collega bevoegd voor Werk bekijk of het zinvol is dat bij-

voorbeeld de VDAB mensen voorbereidt op tests. Ik laat eveneens onderzoeken of de taalbeheersing die we vragen voldoende aangepast is aan de functie waarvoor mensen solliciteren. Zo vind ik niet dat we een groenarbeider allerlei spreekwoorden moeten voorschotelen, maar hij of zij moet wel voldoende taalkennis hebben voor het vak dat wordt uitgeoefend, het materieel dat wordt gebruikt, voor de communicatie met medewerkers binnen de Vlaamse overheid en – wanneer er sprake is van publiek contact – met het publiek.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord.

U had het over de testslimheid. Het klopt inderdaad dat, wanneer iemand lid is van een vakbond, die vakbond hem voorbereidt op examens. Dat is niet nieuw: het bestaat al decennia. Zeggen dat dit een voorsprong geeft, gaat wellicht te ver, maar het is zo dat die leden vragen van twee of drie jaar ervoor kunnen inkijken, zodat ze weten hoe het examen in elkaar zit. Dat was niet alleen zo bij Selor, maar ook bij een aantal andere administraties.

Als ik u echter goed begrijp, zegt u eigenlijk dat Selor de lat te hoog legt en dat u zult laten nagaan of er niet moet worden gedifferentieerd. Dat is waarop uw antwoord in feite neerkomt.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Van Hauthem, u hebt niet goed geluisterd. Ik heb gezegd dat er zou kunnen worden onderzocht of er kan worden gewerkt aan de testvaardigheid.

De heer Joris Van Hauthem: U stelde dat er niet één norm moet zijn inzake taalvaardigheid om te kunnen worden aangeworven in de Vlaamse administratie. U zegt dat de ene functie een bepaalde taalvaardigheid vereist, en de andere functie een andere.

Minister Geert Bourgeois: Ik heb niet gezegd dat de lat te hoog ligt. Ik heb gezegd dat de taalvaardigheid neutraal moet zijn ten aanzien van de functie waarvoor wordt gesolliciteerd. De taalkennisvereiste moet niet dezelfde zijn voor een wegenwerker van niveau C of D als voor een directeur. Ik heb gezegd dat ik wil laten onderzoeken of de taalkennisvereiste die wordt opgelegd, ongeacht of het gaat over een Vlaming van autochtone of van allochtone afkomst, niet te zwaar is. Ik heb dus nog geen oordeel uitgesproken. U zegt echter dat ik beweer dat Selor de lat te hoog legt. Dat heb ik niet gezegd.

De heer Joris Van Hauthem: Als u het laten onderzoeken, dan gaat u er toch vanuit dat er misschien

iets mis is met de wijze waarop Selor de taalkennis test.

Minister Geert Bourgeois: Neen. Als ik iets laat onderzoeken, dan neem ik nog geen standpunt in, laat staan dat ik al een beslissing zou nemen.

De heer Joris Van Hauthem: U zegt zelf dat u niet vindt dat een groenambtenaar dezelfde taalkennis en taalvaardigheid moet hebben als een directeur. We gaan geen woordspelletjes spelen. Dat is toch een standpunt van u? U wil dat laten onderzoeken.

Minister Geert Bourgeois: Dat is een ander standpunt dan datgene dat u me daarnet in de mond legde. U beweerde dat ik had gezegd dat Selor de lat te hoog legt. Dat heb ik dus niet gezegd.

De heer Joris Van Hauthem: Dan zal ik u de vraag stellen: vindt u dat Selor de lat voor iedereen te hoog legt?

Minister Geert Bourgeois: Ik heb daarover geen oordeel. Ik heb net gezegd dat ik het zal laten onderzoeken.

De heer Joris Van Hauthem: U hebt geen oordeel. U hebt nooit een oordeel. Vindt u dat het peilen naar de taalkennis en de taalvaardigheid niet gediversificeerd genoeg is voor iedereen?

Minister Geert Bourgeois: Dat heb ik niet gezegd.

De heer Joris Van Hauthem: Wat zegt u dan wel?

Minister Geert Bourgeois: Luister dan toch op zijn minst en verdraai mijn antwoord niet.

De heer Joris Van Hauthem: U zult onderzoeken of het niet mogelijk daar diversiteit in te brengen. Ik zal het dan zo zeggen.

Minister Geert Bourgeois: Ik herhaal nogmaals mijn antwoord letterlijk, want dit is een dovemansgesprek. U legt me woorden in de mond, en daar houd ik niet van. Ik heb letterlijk gezegd: 'Ik acht het hanteren van verschillende niveaus van taalbeheersing wenselijk voor verschillende functies, maar niet in functie van de verschillende bevolkingsgroepen.'

De heer Joris Van Hauthem: Inderdaad. Dus luidt mijn bijkomende vraag: zult u er dan voor zorgen dat Selor voor verschillende functies andere eisen qua taalvaardigheid en taalkennis oplegt? U acht dat immers wenselijk. Dat is toch een standpunt?

Minister Geert Bourgeois: Ik weet niet of ik daarvoor moet zorgen. Het kan zijn dat dit nu al aangepast is. Ik heb alleen gezegd dat ik zal laten onderzoeken of die taaltests voldoende gedifferentieerd zijn naargelang de functie.

De heer Joris Van Hauthem: U zult dat laten onderzoeken, maar u acht het wenselijk. U bent een woordzifter. Ik zou er uiteindelijk ook één worden.

Minister Geert Bourgeois: Het gaat niet over woordzifterij.

De heer Joris Van Hauthem: Toch wel. U hebt verklaard dat u dit wenselijk acht. Ik neem daarvan akte. En dus vraag ik u: 'Wat Selor nu doet, voldoet blijkbaar niet aan wat u wenselijk acht?'.

Minister Geert Bourgeois: Dat zegt u.

De heer Joris Van Hauthem: Neen, dat zegt u.

Mijnheer de voorzitter, we kunnen er maar beter mee stoppen.

Minister Geert Bourgeois: Probeert u eens te luisteren naar een antwoord, dat zou de zaken een stuk vooruit helpen.

De heer Joris Van Hauthem: U laat me zelfs niet uitspreken. U praat altijd meer dan de vraagsteller als de vraag van ons komt, maar dat is uw goed recht.

Als het onderzoek er is, kunnen we er dan over beschikken?

Minister Geert Bourgeois: Dat kan voor elk document van de Vlaamse overheid dat valt onder de openbaarheid van bestuur.

De heer Joris Van Hauthem: We zullen het resultaat vergelijken met wat u over verschillende examens, talenkennis of taalniveau zei toen Brusselse rechters benoemd moesten worden.

Minister Geert Bourgeois: Daar heeft dit niets mee te maken!

Ik heb als eerste punt in mijn antwoord gezegd: 'Uiteraard vind ik en zal ik ook bewaken dat de Vlaamse ambtenaren voldoende kennis hebben van de Nederlandse taal voor de functie waarvoor ze worden aangesteld.'

Probeert u alstublieft niet om uw intenties in mijn schoenen te schuiven.

De heer Joris Van Hauthem: Ik probeer niets, ik stel u gewoon de bijkomende vraag of u van mening bent dat Selor niet doet wat u wenselijk acht. U reageert echter onmiddellijk door me te verwijten dat ik u woorden in de mond leg.

De voorzitter: De minister heeft een antwoord gegeven. Laten we het daarbij houden. Ik kan aannemen dat u liever een wat meer genuanceerd antwoord had gekregen, maar de manier van antwoorden behoort tot het politieke spel.

De heer Joris Van Hauthem: Absoluut, ik heb geen probleem met het antwoord van de minister.

De voorzitter: Het antwoord werd gegeven en zal zo op papier staan.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Van Hauthem, vindt u dat een autochtone Vlaamse poetsvrouw dezelfde taalkennisvereisten moet hebben als een directeur of een directeur-generaal?

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de voorzitter, als de minister weer begint, dan wordt het debat heropend.

De voorzitter: En dan hebt u het recht om te antwoorden.

Minister Geert Bourgeois: Ik stel nu ook eens een vraag.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de voorzitter, ik confronteer de minister alleen met de stellingname van de opdrachthoudster Emancipatiezaken.

Mijnheer de minister, dat is het enige wat ik heb gedaan, maar zoals altijd als wij een vraag stellen, zit u direct op uw paard. U zegt: 'ik acht het wenselijk' en daarop vraag ik u of wat u betreft, Selor tot op heden niet goed tewerk is gegaan in de differentiatie en met het oog op de functie – want dat laatste ben ik volledig met u eens. U reageert echter door te zeggen dat ik u woorden in de mond leg.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de aanwervings- en evaluatiemethodes van hooggekwalificeerde ambtenaren

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, eind vorig jaar heb ik aan de hand van een hele reeks schriftelijke parlementaire vragen geprobeerd om inzicht te krijgen in de uitgaanstroom naar de personeelsselectiebureaus voor de aanwerving en de evaluatie van Vlaamse ambtenaren, en meer bepaald van de Vlaamse topambtenaren.

U gaf me een heel uitgebreid en gedetailleerd antwoord. Het is duidelijk geworden dat wat de vorige regering in gang zette inzake aanwerving door externe bureaus van een paar honderd hooggekwalificeerde ambtenaren, een kostprijs had van 15 miljoen euro. Die aanwervingen gebeurden in een tijdsperiode van 5 tot 6 jaar.

Eenmaal de ambtenaren zijn aangeworven, moeten ze vanzelfsprekend ook worden beoordeeld en geëvalueerd. Ik heb het nu dus niet over de interne evaluaties, maar over de beoordeling van een handvol topambtenaren. Ook die evaluaties worden uitbesteed aan een paar gespecialiseerde bedrijven. Dat zou ongeveer 2,7 tot 2,8 miljoen euro gekost hebben in de voorbije vijf jaar.

In uw gedetailleerde antwoord viel niet alleen op dat het om enorm veel geld gaat, maar ook dat voor de aanwerving in gelijkaardige functies heel verschillende prijzen worden aangerekend. Ik geef u een aantal voorbeelden.

De aanwerving van de gemeenschapsattaché in Wenen kostte 19.994 euro, maar 1 jaar later kostte de aanwerving van de gemeenschapsattaché in Londen 26.986 euro. Ik veronderstel dat de functie in Wenen en in Londen min of meer hetzelfde inhoudt, maar het prijsverschil is enorm.

Binnen de verschillende departementen van de Vlaamse Gemeenschap werden heel wat communicatiespecialisten aangeworven. De kostprijs per aanwerving varieert tussen 10.000 euro en 27.000 euro.

Ik heb ook gemerkt dat een aantal afgevaardigd bestuurders bij parastatale instellingen, waaronder

een aantal EVA's, werden aangeworven. Het bedrag varieert van 37.000 euro tot bijna 90.000 euro.

Het gaat dus over enorm veel geld. Een grondige analyse zal nodig zijn om aan te tonen waarin de grote verschillen schuilen bij de aanwerving in gelijkaardige functies.

We kunnen dit doortrekken voor de evaluaties. De evaluatie van de leidinggevende ambtenaren van de GOM, die een gelijkaardige functie hebben als een administrateur-generaal, kost, afhankelijk van de provincie, tussen 1.250 euro en 10.000 euro.

De evaluatie van de administrateur-generaal en de adjunct van het gemeenschapsonderwijs kost 18.839 euro, die van één persoon van het DIGO 3.600 euro en die van de directeur-generaal en de adjunct van Kind en Gezin 53.000 euro. De evaluatie van de administrateur-generaal en de adjunct bij De Lijn kost 7.200 euro. De Lijn is een instelling met duizenden personeelsleden en met een omzet van 25 tot 26 miljoen frank en moet dus niet onderdoen voor het gemeenschapsonderwijs, DIGO of Kind en Gezin. Natuurlijk verschuilen de specialisten zich altijd achter het argument dat het altijd om een andere evaluatie gaat. Dat klopt, het ene gesprek is meer diepgaand dan het andere, maar toch zegt mijn simpel verstand me dat een administrateur-generaal van De Lijn of een administrateur-generaal van het gemeenschapsonderwijs op een gelijkaardige manier moeten worden geëvalueerd. Hier en daar moet een ander accentje worden gelegd, maar de prijsverschillen zijn nu te groot.

Belangrijk is ook dat de ambtenaren jaarlijks moeten worden geëvalueerd. Als de evaluatie tweejaarlijks zou zijn, zouden we 72 miljoen frank besparen. De vraag is of we daardoor aan kwaliteit zullen inboeten. Ik heb het gevoel van niet, maar mijn ervaring is beperkt. Over de cijfers kunnen een serieus aantal vragen worden gesteld.

De beoordeling en aanwerving van toplui kosten geld. Ik neem aan dat selectie en evaluatie veel geld kosten. Vaak wordt ook gezegd dat goed moet worden geselecteerd zodat nadien minder geld wordt verspild. Ik wil dat wel geloven, maar ik kan ook veel voorbeelden geven waaruit blijkt dat één jaar na een dure selectie wordt vastgesteld dat de zaak niet werkt. We kennen ook een dergelijk voorbeeld, mijnheer de voorzitter. Het is bijzonder moeilijk om te categoriseren, maar de moraal van het verhaal luidt

dat het enorm veel geld kost. Grondig onderzoek is aangewezen.

Mijnheer de minister, wat zijn de resultaten van de evaluatie van de aanwervingsmethodiek en evaluatiemethodes binnen de Vlaamse ambtenarij naar aanpak, kostprijs en efficiëntie? Wat zijn de verklaringen voor de grote kostprijsverschillen bij gelijkaardige functies? Deelt u mijn mening dat een tweejaarlijkse evaluatie in plaats van een jaarlijkse, een kostenbesparing zonder kwaliteitsverlies zou betekenen? Worden er in de toekomst gelijkaardige kosten verwacht voor aanwerving en evaluatie van Vlaamse ambtenaren? Kan worden bespaard op de evaluatie van Vlaamse topambtenaren?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Decaluwe, ik wil het antwoord op uw vraag graag opsplitsen in twee delen: de aanwerving van de ambtenaren en de evaluatie van de ambtenaren.

Inzake de aanwerving merkt u op dat de kosten voor de invulling van sleutelfuncties binnen de Vlaamse overheid vrij hoog oplopen. Dat klopt. Het is een relatief nieuw gegeven, aangezien deze wervingen vroeger gratis gebeurden via Selor of het Vast Wervingssecretariaat. Het inschakelen van professionele rekruterings- en selectiebureaus kadert in de professionalisering van het personeelsbeleid en stoelt impliciet op de erkenning dat de investeringen in mensen de belangrijkste investeringen zijn die een organisatie kan doen. Dit belet niet dat deze werkwijze, en vooral de hoge kostprijs ervan, grondig geanalyseerd dienen te worden.

In mijn beleidsnota heb ik aangekondigd dat ik in deze regeerperiode de huidige wervingsprocessen, zowel voor wat de statutaire als voor wat de contractuele personeelsleden betreft, grondig wil doorlichten en dat ik wil laten onderzoeken in welke mate deze wervingsprocessen gemoderniseerd, versoepeld, vereenvoudigd en geoptimaliseerd kunnen worden. Een optimaal functionerend wervings- en selectiebeleid is immers een onmiskenbare schakel in het personeelsbeleid. Dit onderzoek vormt voor mij een prioriteit voor 2006.

U vroeg naar een verklaring voor de grote kostprijsverschillen bij gelijkaardige functies. De cvba Jobpunt Vlaanderen bemiddelt bij de rekrutering en selectie van de topambtenaren en de hooggekwalificeerde contractuele personeelsleden bij de diensten van de Vlaamse overheid, en deelt me mee dat de

kostprijs modulair wordt opgebouwd. Dit betekent dat er voor elk onderdeel in de selectieprocedure een prijs wordt opgegeven.

In globa wordt de kostprijs van een selectieprocedure berekend op basis van een aantal elementen. Het eerste element wordt gevormd door de basisacties. Daaronder verstaan we de functieanalyse, de opmaak van het selectieprogramma, de afspraken over het verloop van de procedure, de eventuele uitleg over de testen, de opmaak van een competentiegrid, enzovoort.

Het tweede element is de administratieve verwerking. Daaronder verstaan we het uitnodigen van de kandidaten, het schriftelijk op de hoogte brengen van de kandidaten van hun resultaten, de telefonische contacten met de kandidaten, de verwerking van de cv's enzovoort.

Vervolgens kan een selectieprocedure uit verschillende stappen bestaan. Het zijn als het ware ingrediënten die het menu totaal verschillend kunnen maken. Het aantal en de soort ingrediënten bepalen de prijs. Voorbeelden hiervan zijn: een gevalstudie, persoonlijkheidsvragenlijsten, interviews, 'assessment centers' en 'search'.

Heel belangrijk is dat bij gelijkaardige functies de kostprijs in grote mate wordt beïnvloed door het aantal kandidaten. Bij sommige vacatures ontvangt Jobpunt Vlaanderen honderden kandidaturen, bij andere slechts een tiental. Dat kan het verschil in kostprijs verklaren bij gelijkaardige wervingen. Elke kandidaat moet natuurlijk gelijk worden behandeld. In combinatie met het zorgvuldigheidsbeginsel moeten al deze kandidaturen op een ernstige manier worden behandeld. Elke weigering van een kandidaat moet op een of andere manier worden gemotiveerd. Het is dan ook logisch dat er meer tijd moet worden besteed aan het verwerken van een paar honderd sollicitaties dan aan het verwerken van tien sollicitaties.

U stelde ook een vraag over de kosten voor aanwerving in de toekomst. Deze regering streeft in het algemeen naar een rationalisering van de apparaatskredieten, en dit niet enkel op het vlak van facilitair management zoals bijvoorbeeld inzake huisvesting en dienstwagens, maar evenzeer voor wat betreft de kosten voor het beroep doen op consultants en selectiebureaus. Daar waar zonder kwaliteitsverlies bezuinigd kan worden, zullen we besparingen doorvoeren.

Zoals ik al zei in het antwoord op uw eerste vraag, zal ik in deze regeerperiode, meer bepaald in 2006, de

huidige wervingsprocessen zowel voor de statutaire als voor de contractuele personeelsleden, laten doorlichten en waar nodig aanpassen. Een mogelijk denkspoor hierbij is dat enkel nog voor gespecialiseerde aanwervingen een beroep wordt gedaan op externe selectiebureaus en dat de overgrote meerderheid van de aanwervingen in de zogenaamde ‘gewone’ wervingsgraden niet meer worden uitbesteed aan externe bureaus, maar intern binnen de diensten van de Vlaamse overheid worden afgehandeld.

Zoals u weet, is dat nu reeds het geval voor de statutaire wervingen bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse wetenschappelijke instellingen. Ingevolge artikel 87, paragraaf 2 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 is voor de statutaire aanwervingen nog altijd de bemiddeling van Selor verplicht. In de praktijk bevindt er zich evenwel een gedeconcentreerde cel van Selor bij de administratie Ambtenarenzaken, die samen met de eigen selectieadviseurs van deze administratie instaat voor de statutaire wervingen. Ik heb aan de federale minister van Ambtenarenzaken gevraagd of Selor de taken die ze ingevolge de Bijzondere Wet heeft, kan delegeren zodat de Vlaamse overheid volledig zelfstandig de aanwervingen kan uitvoeren.

Ingevolge het Beter Bestuurlijk Beleid zullen de taken van de administratie Ambtenarenzaken op termijn worden overgeheveld naar het extern verzelfstandigd agentschap Rekrutering en Selectie. Ik zal erover waken dat in de samenwerkingsovereenkomst die wordt afgesloten met het agentschap, duidelijk wordt afgesproken dat deze taken – die momenteel worden uitgevoerd met eigen personeelsleden – ook in de toekomst niet zullen worden uitbesteed aan externe bureaus, maar worden uitgevoerd door de aan het agentschap ter beschikking gestelde personeelsleden. Ook voor de contractuele aanwervingen door Jobpunt Vlaanderen – dat dus wordt omgevormd tot het extern verzelfstandigd agentschap Rekrutering en Selectie – zal ik nagaan in welke mate dure uitbestedingen kunnen worden vermeden en de aanwervingen kunnen worden afgehandeld met eigen personeelsleden.

Ik heb reeds verteld dat de kostprijs van een selectie modulair wordt opgebouwd. De werkelijke kostprijs is afhankelijk van diverse factoren zoals het aantal en de aard van de gekozen methodes en het aantal kandidaten. In de praktijk rijzen er soms vragen bij de doelmatigheid van een aantal van deze wervings- en selectiemethoden, die vaak heel duur zijn. Ik

denk hierbij onder meer aan de ‘search’-opdrachten en aan de testen die worden georganiseerd door de ‘assessment centers’. Ik zal erover waken dat bij de doorlichting van de huidige wervingsprocessen ook de nodige aandacht wordt besteed aan een analyse van de doelmatigheid van deze wervings- en selectiemethoden.

Mijnheer Decaluwe, het tweede deel van mijn antwoord gaat over de evaluatie. De eerste keer dat ik er als minister mee werd geconfronteerd, heb ik me al vragen gesteld bij de kostprijs en de effectiviteit van een en ander. Op mijn voorstel heeft de regering op 24 juni 2005 de opdracht gegeven aan een werkgroep om het evaluatieproces te analyseren en om voorstellen voor verbetering te doen.

Die voorstellen werden ondertussen uitgewerkt en zullen eerstdaags aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. In essentie komt de diagnose van de werkgroep erop neer dat de evaluatie te veel verworden is tot een verplicht nummertje dat te weinig toegevoegde waarde levert in verhouding tot de inspanningen en de kosten. De toekomstgerichte aanbeveling van de werkgroep is om in de komende jaren terug te gaan naar de essentie van evaluatie: het terugblikken op wat voorbij is en eruit leren om in de toekomst nog beter te presteren. Een dergelijke evaluatie overstijgt ook het niveau van de evaluatie van de individuele topambtenaren. Het gaat ook over de evaluatie van de algemene vooruitgang van de Vlaamse overheid als geheel en van de samenwerking en de synergie binnen het gehele Vlaamse overheidsapparaat. Het evalueren van de individuele prestaties van de topambtenaren als sleutelfiguren blijft hierin wel een essentieel onderdeel, en dit houden we best als een relatief discreet proces waaruit zeker, en in de eerste plaats voor de betrokkenen zelf, een meerwaarde resulteert.

In een eerste fase zullen, voor de evaluatie over 2005, vooral een aantal vereenvoudigingen aan het proces en een aantal aanpassingen met het oog op een grotere transparantie worden aangebracht.

De evaluatie van topambtenaren blijft hoe dan ook een delicaat proces. Terecht wordt daartoe informatie uit diverse invalshoeken gevraagd – van de ministers, eventueel van de raad van bestuur, van medewerkers, enzovoort. Die informatie moet dan op een professionele manier worden samengebracht en verwerkt tot een omvattende conclusie, met de nodige nuances. De bijsturingen die ik voor ogen heb, zullen alvast leiden

tot een aanzienlijke kostenreductie bij de inbreng van de externe adviseur die voor deze informatieverzameling en informatieverwerking instaat.

Ik heb zowel publiekelijk als intern al verklaard in principe een voorstander te zijn van een tweejaarlijkse evaluatie, in plaats van een jaarlijkse, omdat het kostenbesparend is. Dat heb ik bijvoorbeeld verklaard aan een krant die me belde naar aanleiding van de resultaten van uw vraag. Op het eerste gezicht is het dus een aantrekkelijk voorstel, dat tijds- en kostenbesparend zou zijn. Het voorstel is niet nieuw: het werd in het verleden meermaals geopperd en onderzocht.

Er zijn echter een aantal argumenten die pleiten voor het behoud van een jaarlijkse evaluatie, en dit zeker voor de topambtenaren. De evaluatie is slechts één stap in een managementcyclus van plannen, uitvoeren en evalueren, en heeft ook alleen maar echt zin binnen zo'n cyclus. Onze planningscyclus en onze begrotingscyclus zijn jaarlijkse processen. Het kaderdecreet bevestigt dit uitdrukkelijk wat betreft de jaarlijkse ondernemingsplannen die door de agentschapshoofden worden uitgewerkt, in nauwe relatie met het volledige proces van de begrotingsopmaak. Het evaluatiemoment is het sluitstuk van deze cyclus, doordat er een moment wordt gecreëerd van tegensprekelijk debat over de voortgang tijdens deze cyclus. Dit slechts om de twee jaar doen zou zeker kostenbesparend werken, maar tegelijkertijd zou het leiden tot isolement van het beleidsproces en het jaarlijkse begrotingsproces, terwijl het toch de bedoeling is om BBB-processen – ook budgetprocessen – op gang te brengen en te evalueren, zodat de gecreëerde afstand opnieuw wordt gedicht.

De werkgroep waarvan sprake was in het antwoord op de eerste vraag, beveelt dan ook aan dat we elk jaar op eigen kracht een vorm van doorlichting organiseren van het functioneren van de Vlaamse overheid als geheel. Daarbinnen kunnen we dan de evaluatie van de individuele prestaties van elke topambtenaar een zinvolle plaats geven. Het is een proces van verduurzaming van een kwaliteitsvolle overheid. Er zijn dus mogelijkheden om de cyclus te bewaren, om de jaarlijkse vooruitgang van processen, planning en opdrachten te blijven evalueren. Dat zou echter veeleer intern gebeuren en dus niet meer tegen een relatief hoge kostprijs.

Zoals reeds gezegd, zullen de bijsturingen van de evaluatie van de topambtenaren die ik voor ogen heb, alvast leiden tot een aanzienlijke kostenreductie bij de inbreng van de externe adviseur die voor deze informatieverzameling en informatieverwerking instaat.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de minister, ik dank u. Met onze vraag hebben we onze zorg willen uiten over het feit dat dit misschien niet kostenverslindend, maar toch alleszins niet goedkoop is. Onze eigen ervaringen wijzen dit ook uit. Met uw antwoord erkent u dit deels. U zult proberen een aantal dingen meer intern te laten gebeuren, in plaats van het uit te besteden, zonder kwaliteitsverlies. Natuurlijk is het logisch dat, als het echt gaat over gespecialiseerde materie, iets wordt uitbesteed. Dit moet voortdurend worden geëvalueerd, vooral met het oog op de kostenbesparing. Het gaat uiteindelijk toch over 2,7 miljoen euro voor de evaluaties en over 15 miljoen euro voor de aanwervingen. Dat zijn vrij spectaculaire bedragen. Dat moet onder controle worden gehouden.

Minister Geert Bourgeois: Zoals u uit mijn antwoord hebt kunnen afleiden, vond ik dit een zeer zinvolle vraag. We moeten onze eigen processen voortdurend blijven evalueren. Wat de werving betreft, lijkt het me zinvol voor gespecialiseerde eenmalige aanwervingen een beroep te blijven doen op externe organisaties. Dat heb ik ook al publiekelijk verklaard. Het zou te duur zijn die kennis zelf binnen te halen, maar over het algemeen voer ik een beleid van insourcing. Dat weet u. Het staat ook in mijn beleidsbrief. Ik vind dat we alleen bij heel specialistische kennis of bij eenmalige aangelegenheden moeten uitbesteden. Voor de rest moeten we insourcen. Daarom ben ik van plan dat opnieuw te doen met betrekking tot ICT. Mijn collega zal dat ook doen wat fiscaliteit, wat het invorderen van belastingen betreft. In mijn beleidsdomein zal dat gebeuren met betrekking tot human resources. Tegelijk vind ik het zinvol om bij een eenmalige aanwerving van een topambtenaar met een gespecialiseerde kennis een beroep te blijven doen op derden. De evaluatie van ambtenaren is inderdaad een zeer zinvol proces, dat bij de functie hoort, maar efficiëntie en kostprijs moeten in verhouding staan. Ik werd geconfronteerd met een evaluatiekostprijs van 440.000 euro. We betaalden aan de topambtenaar een managementtoelage van 330.000 euro. Ik heb gezegd dat we in dat verband moesten nagaan of er geen grotere efficiëntie mogelijk is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

